

CONTRA

nr 6 1989 EXTRANUMMER årgång 15 (nr 86 från starten)

Som ett led i en långsiktig plan att utöka Contras utgivningstakt kommer vi framöver att – utan föregående avisering – ge ut extranummer av Contra, med färre sidor än ordinarie nummer. Den Contra Du nu håller i handen är den första av detta slag.

Extranumret får Du *utöver* de sex nummer Din prenumeration avser.

Fler nummer innebär dock ökade kostnader, varför vi vill vädja till våra läsare om extra bidrag.

**Wei den bortglömde dissidenten
Borgerlig utrikespolitik i
Palmes skugga**

FRIHETENS RÖST
— för västerländsk demokrati —

BREV TILL CONTRA

Miljöpartiet - totalitära tendenser, men inte nazism!

Med stigande förvåning har jag tagit del av Contras diskussion om De grönas bruna kärna. Eftersom den artikel i Contra 2/89 som debatten mellan Dietmar Kröhnert och Fiona Björling gäller, till stor del baserades på min Expressen-artikel från den 2 september 1988 finner jag det nödvändigt att tillstålla Contra dessa rader.

Först angående herr Kröhnerts artikel. Det synes mig som att han inte bemödat sig om att skilja på vad som är den egna texten och min. I stort sett har han följt mina formuleringar ord för ord. Inte ens med synonymordbokens hjälp har han försökt variera texten. Till herr Kröhnerts heder ska dock sägas, att han anger min artikel som källa. Det skulle emellertid vara lämpligt om han i fortsättningen försökte hantera andras texter något mer varsamt.

Nu till själva sakfrågan. Helt i sin ordning har Fiona Björling, Miljöpartiets språkrör, reagerat på Contras direkta koppling mellan de gröna och Adolf Hitlers bruna fascism. Den något tillspetsade användningen av "hembygdsfascism" i samband med den fundamentalistiska politiska ekologism som Miljöpartiet hem-söks av, bör inte sammankopplas med den tyska nazismen. Contras och Dietmar Kröhnerts direkta koppling av våra ganska fridfulla, stundtals patetiska, miljöpartister med hitlerismen, är i mitt tycke överdriven, för att inte säga falsk.

Per Gahrtons kritiska inställning till den israeliska regimens förtryck av vissa befolkningsgrupper, har naturligtvis ingenting med anti-semitism att göra. Garthons engagemang speglar istället en sund politisk uppfattning om mänskliga rättigheter. För min egen del, anser jag trots allt, att Per Gahrton är demokrat, och dessutom en förnyare av det svenska politiska systemet.

Det man kan säga, är att inom Miljöpartiet finns en *totalitär tendens*. Den ekologiska krisen kan komma att ge grund för en stark statsmakt med o begränsade befogenheter. En stat med sådan

kapacitet finns redan i princip uppbyggd. Det enda som behövs är att den faller i händerna på tillräckligt illvilliga personer, samt att dessa genom omständigheterna kan legitimera sina handlingar.

Det gäller därför att vara vaksamma mot den idériktning som t ex Fiona Björling representerar, samt att se till att miljöproblemen löses inom ramarna för vårt idag relativt öppna samhälle.

Stig-Björn Ljunggren

Stöd Tibet!

Terror och förtrycket mot den kinesiska befolkningen har också i högsta grad aktualiserat tibetanernas situation. Dessa har det knappast bättre.

Enligt Amnesty Internationals rapport från i februari i år:

- blir hundratals tibetaner arresterade och hålls i fängelse utan rättegång,
- de hängs upp i tunna rep, ofta i flera dygn,
- de blir hänsynslöst slagna med järnstänger, trampade på och förödmjukade.

Denna behandling är ovärdigt ett gammalt kulturfolk! Därför finns det anledning att välkomna den Norska Tibetkommitténs arbete. Kommittén vill:

- påverka politiker och myndigheter till engagera sig för Tibets sak,
- göra brotten mot de mänskliga rättigheterna kända, liksom den ekonomiska ut-sugningen och diskrimineringen av tibetanerna,
- göra den rika tibetanska kulturen känd.

Det finns också anledning till att påminna om Dalai Lamas fredsplan för Tibet, som framlades inför den amerikanska kongressen den 21 september 1987:

1. Tibets tillåts bli en fredszon för avspänning och stabilitet i Asien.
2. Den kinesiska invandringen till Tibet upphör, så att tibetanerna inte blir en minoritet i sitt eget land.
3. Utplundringen av Tibets naturtillgångar upphör, liksom utplacering av atomvapen.
4. Förhandlingar om Tibets framtid.

Den Norska Tibetkommitténs adress är: Postboks 2726, St Hanshaugen, 0131 OSLO 1.

Nils Tore Gjerde

Gröna tankar i Finland...

Med anledning av den förda diskussionen om den gröna rörelsens anknytning till fascismen, kan kanske några citat av den finländska gröna rörelsens ledande tänkare, Pentti Linkola, vara av intresse. Citaten är tagna från en kort recension i *Helsingin Sanomat* av hans senaste bok *En introduktion till 1990-talets tankar*.

Linkola beskriver en livbåt, till vilken skeppsbrutna strömmar: "De, som älskar och respekterar livet, hugger med skeppsyxorna av de överloppshänder som klänger sig fast vid borden."

"Gaskamrarna är onedigen förknippade med en sådan utplåning av det gamla som nu behövs."

"Varje människa är i första hand en för mycket. Den kristna humanismen har haft helt fel då den ansett den enskilda människan vara någonting man bör skydda."

"Förstörelsen utgår just från de mänskliga rättigheterna och respekten för individen."

Likaså fördömer Linkola också "de studenter som skrek efter bröd och cirkusnöjen, vilka Kinas ledning gudskelov krossade".

Roger Wessman

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges minst sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Sjöhelns Contra

Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Anders Fjällström

Adress

Box 6082, 102 32 Stockholm

Tel 08-54 95 52 (även 08-751 56 26)

Frihetens röst (telefonvarare) 08-52 48 99

Prenumeration

Minst 85, rekommenderat 100 kronor, per år.

Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 261-2638.

Finland: Minst 55 mark per år. Finländskt postgiro 1125 82-9.

Norge: Minst 85 norska kronor per år. Norsk postgiro 1 99 82 77.

Danmark: Minst 95 danska kronor per år. Dansk postgiro 1 69 06 98.

Medarbetare

Styrelseordförande: Göza Mölnär

Redaktion: Christer Arkelors, Anders Fjällström,

Carl G. Holm och Benny Rung

Länskontakter mm: Se ordinarie Contra-nummer.

Presslagd 1989-09-11

Vänersborgs Offset AB, Vänersborg 1989

Borgerliga regeringar i skuggan av Palme-politik

Då Sverige fick en borgerlig regering som ett resultat av valutgången 1976 väntade sig många som tröttnat på ett fyrtioårigt socialdemokratiskt maktinnehav stora förändringar. Men den borgerliga eran 1976–1982 blev en besvikelse därvidlag: de icke-socialistiska partierna fortsatte på den väg som stakats ut av socialdemokraterna.

Här ska de borgerliga regeringarnas utrikespolitik närmare granskas. Först en liten episod för att illustrera min egen reaktion inför den utrikespolitik, främst avseende hållningen gentemot Tredje världen, som förutskickades då den borgerliga trepartiregeringen tog makten 1976:

Samma höst deltog jag i ett seminarium i dåvarande riksdagshuset, anordnat av Svenska FN-förbundet. Temat för seminariet var internationella frågor. Jag inledde ett samtal med en yngre moderat deltagare. Vi började av naturliga skäl tala om utrikesfrågor, och bland det första min samtalspartner sade var att "Det är ändå skönt att vi borgerliga tycker likadant som socialdemokraterna om just utrikespolitiken".

Jag blev så förbluffad att jag förmodligen mumlade något instämmande.

Söder: Castro är välkommen

Redan från början av sitt gemensamma regeringsinnehav slog de tre borgerliga partierna fast att den socialdemokratiska utrikespolitiska kursen skulle fortsätta, också när det gällde synen på Tredje världens problem. Även ledande moderater hävdade, i likhet med min samtalspartner vid FN-seminariet, att "Vi borgerliga är

överens med socialdemokraterna om utrikespolitiken".

Den borgerliga trepartiregeringens utrikesminister Karin Söder (c) lade inledningsvis fast kursen, då hon i en intervju i *Svenska Dagbladet* den 14 november 1976 klargjorde: "De inbjudningar till statsledare som tidigare gjorts står kvar, regeringsskiftet förändrar ingen omprövning. Castro är välkommen om han vill komma". Dessutom förklarade Söder att Sveriges hållning till PLO och Israel inte skulle förändras under den borgerliga regeringstiden.

"Vi har klargjort att vi följer den tidigare regeringens politik och anser att bästa utgångspunkten för förhandlingar är att alla parter får komma till tals", sade Karin Söder till tidningen, och kritiserade regeringsledamoten Per Ahlmarks (fp) pro-israeliska hållning. "Jag tror mig ha förstått att Per Ahlmark gjorde markeringen i

egenskap av folkpartiledare", citerades Söder apropå ett uttalande i Israel-frågan.

Att regeringen Thorbjörn Fälldins första officiella utlandsgäst var Moçambiques marxistiska diktator Samora Machel, var en illustration så god som någon beträffande den borgerliga regeringens hållning gentemot Tredje världen. Uppenbarligen delade de tre regeringspartierna (s)-föreställningen om att revolutionärt våld från totalitära socialisters

sida är acceptabelt när det gäller samhällsomvandlingar i länder som ligger långt borta från Sveriges horisont.

Följaktligen hade de borgerliga knappast mycket att invända, då före statsministern Olof Palme i Moçambiques huvudstad Maputo citerades i *Svenska Dagbladet* den 22 maj 1977 enligt följande: "Så länge det finns rasism och kolonialism finns det också motståndsrörelser, och dessa måste vi stödja så kraftigt vi någonsin

Den borgerliga trepartiregeringen övertog mycket av den socialdemokratiska politiken. Inte minst gällde detta utrikespolitiken.

kan." Palme talade vid FNs konferens för stöd åt folken i Rhodesia och Namibia.

Psykologiska orsaker

Denna inställning, som fortfarande utmärker socialdemokraternas syn på Tredje världen och veterligen delas av Folkpartiet och Centern, är frukten av en utveckling som tog sin början på 1960-talet, då Olof Palme och Pierre Schori drev den socialdemokratiska utrikespolitiken i prokommunistisk riktning avseende Tredje världen länder. Därmed frångicks den traditionella, neutralistiska, hållning som företrädades av exempelvis Tage Erlander och Gösta Undén. Sverige började skarpt kritisera västvärldens "utsugning" av fattiga folk, och kom alltmer att se sig själv som rättfärdighetens representant på den internationella arenan.

Denna minst sagt överdrivna inställning – med återklang från Sveriges position som stormakt på 1600-talet – påverkade starkt också de icke-socialistiska partierna, vilkas utrikespolitiska traditioner är i hög grad blygsamma. Till och med Moderata samlingspartiet har tagit intryck av den socialdemokratiska utrikessynen, vilket demonstrerades i det förslag till nytt parti-program som presenterades i december 1977, och som därefter gick ut på remiss till partiavdelningarna i landet. Programförslaget drar sig inte för att tala om svensk utrikespolitik som en "moralisk kraft".

Programförslaget, som utarbetades under ledning av dåvarande partiledaren Gösta Boman, fick kritik i en ledare i *Svenska Dagbladet* den 21 december: "En skönhetsfläck finns dock. Författaren har tyvärr fallit för både den nymoralism och den självgodhet som moderaterna eljest kritiserar. De talar om vår utrikespo-

litik som en moralisk kraft långt utan för landets gränser. Sådant självberöm kan utan vidare rensas ut."

Orsakerna till den moderata hållningen var förmodligen främst psykologiska. Partiet ville inte äventyra den borgerliga enheten genom att framstå som "extremt" och hade därför accepterat en låg utrikespolitisk profil. Av likartade skäl hade Gösta Boman gått med på att underteckna den socialdemokratiska partisekretären Sten Anderssons "upprop för fred i Vietnam" i december 1972 – trots att detta dokument i allt väsentligt stödde kommunistisidan i Indokina-konflikten.

Av samma orsaker tillhörde moderat riksdagsmannen Jan Sandberg den fempartidelegation (inklusive VPK) som i september 1988 besökte sydafrikanska legationen i Stockholm för att protestera mot "apartheid i Sydafrika". Sydafrika har blivit en "alibi-fråga", där moderaterna för att framstå som icke-extrema kan demonstrera en "vänsterlinje".

Eko av Palme

Också när det gällde det svenska biståndsfiaskot Bai Bang i Vietnam valde utrikesminister Karin Söder att ansluta sig till den socialdemokratiska linjen. Då hon i april 1978 besökte pappersbruket Bai Bang – vars miljardruining avslöjats av Elina Eriksson i *Contra*-boken *Den dubbla resan* – sade hon enligt *Svenska Dagbladet* den 13 april bl a följande:

"Ingen tjänar på att vi pekar ut syndabockar... Jag är inte här för att slå näven i bordet. Jag kommer som en god vän på besök för att se efter hur det står till... Titta på kommunerna hemma i det lugna Sverige. Det finns faktiskt ett och annat Bai Bang där också. Projekt som slukar flera gånger större summor än som början var

meningen."

Så överslätande valde alltså Sveriges utrikesminister att uttrycka sig om den kommunistiska diktaturen i Vietnam missbruk av svenska biståndspengar.

Det finns många fler exempel på hur de borgerliga i regeringsställning fortsatte den socialdemokratiska politiken. Då Söder talade inför FNs generalförsamling i slutet av september 1977 lät hon mest som ett eko av Olof Palme eller Pierre Schori. Hon fördömde

Strasbourg.

Blixt: "Vid uppslutning"

Utrikesminister i 1978 års mittenregering (folkpartiet och centern bildade en regeringskoalition sedan moderaterna hoppat av) blev folkpartisten Hans Blixt. Denne ställde som nyblivet statsråd upp för en stor intervju med Magdalena Ribbing i *Dagens Nyheter* den 16 november 1978. Blixt underströk i intervjun, att liberaler

När Karin Söder talade inför FN i september 1977 lät hon mest som ett eko av Olof Palme.

Israels "illegala" bosättningar på Västbanken; hon sade om det planerade amerikanska neutronvapnet att "vi accepterar det inte"; hon pläderade för bindande FN-sanktioner mot Sydafrika och utnämnde den döde nationalistledaren Steve Biko till "en ny martyr för det sydafrikanska folket".

Det förefaller som om Söder aldrig kritiserade socialistiska övergrepp i Tredje världen. Däremot kallade hon i januari 1978 de allvarliga kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i Tjeckoslovakien och övriga Östeuropa för "en fara för avspänningen i Europa" vid Europarådets ministermöte i

och socialdemokrater företrädde samma utrikespolitik:

"Man får nästan söka efter frågor där meningsskiljaktigheter föreligger, säger Hans Blixt. Det är också en rimlig ambition att det finns en vid uppslutning bakom svensk utrikespolitik, menar han, men preciserar en fråga där socialdemokraterna har en annan uppfattning än de två efterkommande borgerliga regeringarna: industribiståndsfonden och det svenska medlemskapet i Världsbanken."

Blixt får också frågan om svensk utrikespolitik skulle märkbart förändras om en moderat blir utrikesminister.

Svaret blir i DN-intervjun: "Den skulle skilja sig i nyanser, men inte i de grundläggande linjerna. Utrikespolitiken skulle inte få någon annan inriktning helt enkelt därför att det finns så stor enighet. Men jag kan väl tänka mig att till exempel en annan syn på befrielseströrelserna skulle komma till uttryck med en moderat utrikesminister, säger Hans Blixt."

Hans Blixt arbetade i 16 år vid utrikesdepartementet som tjänsteman under socialdemokratiska utrikesministrar och åt trepartiregeringen innan han upphöjdes till utrikesminister.

Hans förste chef var Östen Undén. Blixt hade därför fått en grundlig skolning i den socialdemokratiska synen på utrikesfrågor. Som så många andra borgerliga politiker upprepade han axiomet, att borgare och socialdemokrater alltid varit överens om utrikespolitiken.

Denna föreställning bottnar sannolik i Sveriges alliansfria politik, "syftande till neutralitet i krig" som det officiellt heter. Allt för divergerande uppfattningar mellan de politiska blocken anses på något sätt utgöra ett hot mot den svenska alliansfriheten; därför är det heller inte *comme il faut* att förespråka en mer uttalad provästlig hållning från svensk sida. Frågan om svensk anslutning till NATO är närmast "förbjuden".

"Kommunisthat"

Det finns naturligtvis ingenting som säger att inte icke-socialistiska politiskt verksamma personer skulle kunna föra fram en annan syn än socialdemokraterna på exempelvis de rörelser som Hans Blixt i DN-intervjun väljer att kalla "befrielseströrelser", alltså i praktiken sådana som Vietcong i Vietnam, Khmer Rouge i Kambodja, Pa-

thet Lao i Laos, MPLA i Angola, Frelimo i Moçambique, PLO i Mellanöstern, ANC i Sydafrika, SWAPO i Namibia, med flera.

Opinionsklimatet i vårt land har emellertid ej tillåtit alltför långt gången eller fritt uttalad kritik mot sådana totalitära rörelser, som regelmässigt använt sig av väpnat våld i den politiska kampen. Och när sådan kritik uttalats – vilket har skett – har den antingen tystats ner eller angripits hårt.

Ve de röster – t ex tillhörande pastor Lewi Pethrus, riksdagsman Tage Adolfsson eller representanter för Demokratisk Allians – som vågade kritisera Vietcong (FNL)

under Vietnamkonflikten. Att vidare icke-kommunistiska motståndsrörelser, av typ UNITA i Angola eller Contras i Nicaragua, har inte ansetts vara riktigt rumsrent.

Inom Moderata samlingspartiet finns i och för sig utan tvivel en större utrikespolitisk kunskap än inom de andra borgerliga partierna. Ändå kan man enligt min uppfattning knappast – med få undantag – tala om någon medveten oppositionell utrikespolitik ens i detta parti.

Ett undantag är den grupp av moderater som stött UNITA genom ett flertal riksdagsmotioner, utformade av Birger Hagård. Annars har även (m)

föredragit att låtsas som om "vi ju alltid varit överens om utrikespolitiken".

En egendomlighet när det gäller Moderata samlingspartiet har vidare varit att när det initierats antikommunistiska förslag – exempelvis i form av motioner till partistämor – har sådana förslag ofta avfärdats med motiveringen att "om det här går igenom framstår det som om vi moderater inte gjort tillräckligt mot kommunismen tidigare".

Hagård råkade ut för detta vid en partistämman 1975. Själv motionerade jag vid den moderata partistämman för Stockholms-avdelningen 1976 om att (m) skulle initiera en ökad granskning av den sovjetiska spionorganisationen KGB.

Schablonbilden består

Mot bakgrund av den borgerliga utrikespolitik som fördes under tiden 1976–1982 kan man med stor sannolikhet sluta sig till att inte mycket skulle förändras på det utrikespolitiska planet om vi på nytt fick en borgerlig regering, oavsett dennas sammansättning. Enskilda moderata politiker har gjort värdefulla insatser, men som parti betraktat har det moderata partiet ännu ej förmått lösgöra sig från den svenska utlandspolitik som fastslagit av socialdemokraterna.

Jag utesluter inte att både Folkpartiet och Moderaterna i regeringsställning mer aktivt än den nuvarande regeringen skulle verka för en svensk EG-anslutning. Men schablonbilden av Tredje världen – där "folken" med vapen i hand har rätt att slåss mot sina plågoandar med Marx och Lenins skrifter som inspirationskälla – kommer troligen att bestå – tyvärr.

Tommy Hansson

De borgerliga partierna har alltid befunnit sig i skuggan av Olof Palme, vad gäller utrikespolitiken...

Stödpaket med röda snören

Trots att det ena branschstödet efter det andra har skrotats på senare år – ofta med välvillig support från de flesta dagstidningar – lever det branschstöd som går till pressen, presstödet, vidare obesekuret.

Under 1988 utgick produktionsbidrag till 33 flerdagstidningar med sammanlagt 351,4 miljoner kronor. Där till kommer produktionsbidrag på 56,3 miljoner till 45 s k lågfrekventa tidningar – vanligen med utgivning en gång per vecka. Förutom produktionsbidragen får pressen även

andra stöd – bl a samdistributionsrabatter. Dessa uppgick till omkring 600 miljoner kronor.

När presstödet utformades – f ö av Kjell-Olof Feldt som var sekreterare i 1965 års presstödsutredning – riktades kritik mot att reglerna var sådana att framförallt socialdemokratiska tidningar gynnades. Presstödet blev med andra ord ett förtäckt partistöd. Men genom att redovisa tabeller över presstödet som ständigt toppas av *Svenska Dagbladet* har

man lyckats dämpa kritiken från borgerligt håll.

Som största "andratidning" är det *Svenska Dagbladet* som får det största stödbeloppet, drygt 43 miljoner, något som tidningen självfallet aldrig beklagat sig över – trots att den kan vara nog så kritisk mot andra former av bidrag...

Per årsexemplar

Frågan är dock om det är relevant att redovisa presstödet på detta sätt. Redovisar man i stället stödet i form av *stöd per årsexemplar*, dvs det belopp med vilket varje årsprenumerations subventioneras, får man en annan och mer rättvisande bild.

Det visar sig då att den tidning som får det största bidraget per exemplar är *Arbetet Väst* (s) med 1 433:- per läsare och år, tätt följd av *Norrskensflamman* (siffrorna gäller för 1988).

I denna redovisning hamnar *Svenska Dagbladet* först på tjugosjätteplats, passerad av en rad (s)-tidningar. Minst presstöd av samtliga "andratidningar" får *Falu-Kuriren* (liberal) med 30:26 per läsare.

Av de bidragsberättigade dagstidningarna är inte mindre än hälften (16 stycken) socialdemokratiska. Det är ingen dålig utdelning för det socialdemokratiska partiet, när man betänker att flertalet dagstidningar i landet är borgerliga. Av de tio dagstidningar som toppar tabellen är hela åtta socialistiska.

Rättvisan i bidragssystemet haltar alltså betänkligt. Varför ska t ex liberala *Falu-Kurirens* statliga bidrag per årsexemplar endast vara 2,2 procent av det bidrag man tillerkände kommunistiska *Norrskensflamman*, vars politik går ut på att störta den "borgerliga demokratin" och införa en socialistisk diktatur?

Att "Flamman", trots ett bidrag per läsare på 1350 kronor, inte lyckades hålla sig flytande gör knappast saken bättre.

Anders Fjällström

Källa: Den svenska marknaden

Produktionsstöd 1988 per årsexemplar

1 Arbetet Väst (s)	1 433:21
2 Norrskensflamman (VPK)	1 350:00
3 Skånska Dagbladet (c)	1 279:81
4 Oskarhamns Nyheter (m)	852:47
5 Folket Nord (s)	843:75
6 Folket Syd (s)	813:25
7 Smålands Folkblad (s)	792:45
8 Östgöten (s)	774:03
9 Folkbladet (s)	724:83
10 Östra Småland (s)	720:00
11 Ludvika Tidning (obunden)	710:00
12 Bergslagsposten (ober lib)	684:62
13 Dagbladet (s)	670:16
14 Arbetet Skåne (s)	569:35
15 Borlänge tidning (obunden)	559:60
16 Stenungsundsposten (obunden)	537:50
17 Dagen (opolitisk)	510:01
18 Örebro-Kuriren (s)	501:49
19 Sydöstran (s)	450:00
20 Västerbottens Folkblad (s)	416:53
21 Värmlands Folkblad (s)	333:77
22 Lysekilsposten (obunden)	330:77
23 Arbetarbladet (s)	330:49
24 Dala-Demokraten (s)	329:41
25 Laholms Tidning (c)	288:00
26 Svenska Dagbladet (ober moderat)	207:76
27 Gotlands Allehanda (m)	77:59
28 Gotlands Tidningar (s)	62:93
29 Skövde Nyheter (fp)	35:61
30 Sydsvenska Dagbladet (ober lib)	33:25
31 Eskilstuna-Kuriren (liberal)	32:31
32 Gefle Dagblad (liberal)	30:79
33 Falu-Kuriren (liberal)	30:26

Wei Jongshen – den bortglömde dissidenten

Ett av de första kraven som de protesterande studenterna ställde i januari i år var att dissidenten Wei Jongshen skulle frigges. Han är alltså mycket betydelsefull för den kinesiska oppositionen, medan bara ett fåtal personer i västvärlden känner till hans existens.

Skrivelse på demokratimuren

Vem är Wei Jongshen? En kort självbiografi, publicerad i Hongkong 1980, ger oss följande uppgifter:

Han föddes i Peking 1950, i en familj tillhörande byråkratklassen. Hans far hade en hög tjänstemannapost. Wei arresterades 1967 för att ha protesterat mot höga befattningshavare inom den kinesiska regimen. "Förtal av Kinas nation och folk", kallades det i diktaturens officiella handlingar. Efter tre månader i fängelse frisläpptes Wei. En kort tid senare undgick han en andra arrestering genom att hålla sig gömd. 1969 till 1973 tjänstgjorde han emellertid i armén. Han förflyttningar gav honom tillfälle att uppleva orättvisor och otillfredsställelse hos befolkningen. Från 1973 till 1979, då han arresterades, arbetade han som elektriker i Pekings djurpark.

Varför arresterades han på nytt? I slutet av 1978 upplevde Peking en "frihetsvåg", med bl a upprättandet av demokratimuren

som följd. Den 5 december 1978 klistrade Wei upp en egen skrivelse *Den femte moderniseringen, demokrati* på denna mur. Han hävdade där betydelsen av att kämpa för frihet och demokrati för att utveckla Kina till ett verkligt modernt samhälle. Utan denna femte modernisering, argumenterade han, skulle Dengs fyra moderniseringar (jordbruk, industri, forskning, försvar) förbli verkningslösa.

När vänner påpekade vilka risker han tog genom att kritisera Deng så öppet, svarade han: "Någon måste ju gå motströms".

Fängelse på 15 år

I januari 1979 började han utge en tidskrift, *Tansou* (undersökningar). Den 29 mars samma år arresterades han och den 6 december dömdes han till 15 års fängelse och 3 års förlorande av de politiska rättigheterna. Anklagelserna var contrarevolutionär propaganda och, på bästa stalinistiskt manér, spioneri. Han anklagades för att ha givit en engelsk journalist namnen (redan tidigare kända i Väst) på de kinesiska militärer som hade huvudansvaret mot Vietnam i februari 1979.

Domen mot Wei gav Deng tillfälle att strypa "frihetsfrågan" och demolera demokratimuren. Endast ett fåtal protester

mot domen hördes från Väst. Sacharov skrev till dåvarande presidenten Hoa Goufeng, men utan resultat. 1984 rapporterade Amnesty International att Wei sedan sin dom hade hållits inspärrad i isoleringscell med tillstånd till en kort promenad utanför cellen varje månad. Han har också, enligt Amnesty International, intagits två gånger på mentalsjukhus för "schizofreni". Musiken känns väl igen!

Förfrågningar om honom hos de kinesiska myndigheterna har lämnats utan svar. Och den allmänna opinionen i Väst struntar i honom – till de kinesiska ledarnas glädje.

Under ett sammanträde med partitopparna i december 1986 sade Deng: "Vi måste behandla de som inte lyder våra order hårt. Vi kan tillåta oss att få lite blod att flyta, men måste bemöda oss att inte, så länge det är möjligt, att inte döda någon... Se på Wei Jongshen: vi har spärrat in honom, men det hörs inga protester från andra länder." Åsikten om att undvika dödande har den "snälle farbror Deng" bevisligen reviderat.

Ungefär för ett år sedan sade Amnesty International sig ha fått veta att Wei skulle ha avlidit i fängelse. De kinesiska myndigheterna har, när de pressats, flera gånger dementerat nyheten, men de vägrar att uppge var Wei befinner sig. Och detta är dagens situation. Men detta bekymrar uppenbarligen få personer i Väst.

Christer Arkefors

Weis försvarstal inför rätta publicerades i Contra nr 1/1981.

Intervju med Mujahedin-ledaren Saidmir Ahmed Sha:

"Vi ska befria oss från ryssarna"

"Nej, Jihad har inte förlorat och är inte på reträtt, vi har lärt oss att vänta. Men inom kort [vilket med motståndsrörelsens mått kan betyda ett par år] kommer Kabul-ligan att falla, och vi kommer att kunna säga att efter cirka elva års strid har vi slutfört vårt krigs första

etapp."

–Den första etappen?

"Ja, därför att sedan gäller det andra muslimska länder som är ockuperade och förtryckta av ryssarna. Jag menar Uzbekistan, Tadzjikistan och Turkmenistan."

Vi befinner oss i ett sjukhusrum i Arcona i Italien, där Saidmir Ahmed Sha, sambandsman för samtliga mujahedin i Logar-provinsen (söder om Kabul), bistår sin hustru Sturi, 25 år. Hon föddes en son igår. Hon fick medan hon var gravid det ena benet bortslitet

av en granatskärva vid ett sovjetiskt bombardemang. Det andra benet är i ett så dåligt skick att hon behöver operation efter operation för att förhoppningsvis kunna använda det igen. Sha lämnar då och då sin hustru för att bege sig till det rum där hans ett och ett halvt-

åriga son Ali Sha är sängliggande med benen fulla av bombsplitter – från den bomb som i mars 1989 lade hans hem i sprillror, dödade en av hans systrar och gjorde hans mor till invalid.

Sajdmir Ahmed Sha har ytterligare sex barn, som tar hand om mor- och farföräldrarna. Sha, som tillhör den moderata gruppen Gailani, är en betydelsefull person i sin provins. Det är han som samordnar och förbereder alla militära aktioner mot Kabul-regimen och som medlar mellan de olika frihetsrörelser som erkänner den provisoriska regeringen i Peshawar i Pakistan. Det finns nämligen också motståndsgrupper, konstaterar Sha, som inte erkänner denna regering och över vilka ingen kan påstå sig ha kontroll.

Denne man, mjuk till sättet på det vis som är typiskt för afghaner, lång och smal med svart mustasch, är typbilden för en ömsint familjefar. Det lugn och den klarsynighet med vilket han beskriver våldet i Afghanistan utgör en bjärt kontrast till denna "familjebild".

"Med Najib förhandlar man

inte. Om vi ville kunde vi förhandla med ryssarna, hans herrar, men det är ingen idé att diskutera med kommunister. Och förr eller senare kommer vi ändå att vinna"

– Men ni har inte lyckats avancera mot staden Jalalabad och inta den. Ni har istället tvingats dra er tillbaka inför regeringstruppernas offensiv.

"Det är sant, men det hör också till sanningen att vi inte ville ha håltiga strider inne i staden. Vi vill inte döda fler afghaner. Vi vill förinta regimen inifrån, långsamt, steg för steg, till den faller."

– Det verkar nästan som en illusion om man tänker på de vapen för flera miljarder kronor som regimen får av Sovjet, de tiotusentals hårdzhudade soldater som står till regimen förfogande, de...

"Jag vet", avbryter Sha, "men de 40 000 soldater som slåss för dem fördes för stridsutbildning till Sovjetunionen

som småpojkar. De är inte människor som slåss för sitt land, för sin familj eller för sin övertygelse. De kommer aldrig att klara det, tiden står på vår

sida. Om vår långsamma infiltration inte lyckas kommer vi att vidta andra åtgärder. Och sedan är det våra muslimska bröders tur, de kommer att gråta över sin del i ockupationen av Afghanistan."

– Inte bara Afghanistan vilket verkar problematiskt, utan

även de sovjetiska muslimska republikerna...

"Verkar jag tokig? Men sade inte världsoptionen för elva år sedan att vi var tokiga som började strida mot de sovjetiska styrkorna? Nu är ryssarna borta och snart ska även de afghanska kommunisterna bort. Vår taktik har inte ändrats, den har bara förlängts i tiden.

Men under tiden arbetar vi, vi återställer bevakningskanalerna, som ryssarna har förstört, i brukbart skick, vi brukar jorden och vi rensar marken från minor där vi kan. Det var inte vi som började kriget. De kom och anföll vårt folk och vår tro. De bombar oss fortfarande varje dag, trots att Logarprovinsen är befriad, medvetna om att de endast dödar civilpersoner. De har börjat och vi fortsätter, och vi ska avsluta det på vårt sätt."

Leende vänder han sig mot sin hustru, vars utseende påminner om Benazir, Pakistans president, och rättar ömsint till hennes kuddar.

*Christer Arkefors
Marco Guidi*

CONTRA 7 1989

I kommande nummer av Contra ska vi titta närmare på kampanjen mot bilismen. Vi kommer också att fortsätta vår granskning av hur svensk utrikespolitik gynnar östsidan, denna gång tittar vi på *socialdemokratisk* politik. Dessutom kommer en artikel om hur ett par flyktingar som hoppai av från ANC diskriminerades av svenska myndigheter.

...kommer i oktober